

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА
МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Рівне – 2012

ББК 81.20
А - 43
УДК: 81'243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Архангельська Алла Мстиславівна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович

професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.

Вокальчук Галина Миколаївна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Гороть Євгенія Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Мороз Людмила Володимирівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Тищенко Олег Володимирович

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

Шульжук Каленик

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Оляндер Луїза Костянтинівна доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Безкоровайна Ольга Володимирівна

доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Стеріополо Олена Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Київський національний лінгвістичний університет).

Зимомря Микола Іванович

доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет) ім. Івана Франка.

Павлова Ольга Іванівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Терещенко Тетяна Вікторівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Ніколайчук Галина Іванівна

кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Сербіна Тетяна Георгіївна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Дзюбишина Наталія Богданівна

кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Вовчук Наталія Іванівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 27.04.2012 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

и использованию этих взглядов в практике преподавания иностранного языка. Риторика методики обучения обсуждается в единстве с формированием лингвистических способностей личности.

Ключевые слова: *психологические механизмы, текст, компетенция, компетентность.*

The summary. *The idea of the article is grounded deeply in the studies of forming of qualification of an interpreter. The article is devoted to the problems of linguistic personality, to the methods of upbringing of its qualities, the first and foremost of these being the competence in styles, genres of the speech. The rhetoric of the theory of education is discussed in connection of molding the linguistic personality.*

Key words: *psychological methods, text, competence, sub-competence.*

Одержано редакцією 20.01.2012.

УДК: 81' 243' 373: 378. 14

I.M. ВЕТРОВА

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. *Проаналізовано деякі питання формування лексичної компетенції при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови. Описані причини низького рівня володіння лексикою студентами та способи його ефективного розвитку.*

Ключові слова: *лексична компетенція, комунікативна компетенція, майбутній вчитель іноземної мови.*

Сучасному періоду іншомовної освіти властивий акцент на понятті компетенцій, що відображає системний характер оволодіння мовою як акумулятором культурних цінностей, складним і багатим своїм змістовим наповненням та способами його передачі [2, 10]. Загальносвітова тенденція, спрямована на інтеграцію в усіх сферах життя суспільства, в тому числі й освіти, вимагає академічної та професійної мобільності, майстерного володіння англійською мовою, основним показником якого є насамперед досконала лексична база. Недолуга вимова чи граматично неправильна конструкція не настільки порушують процес комунікації як незнання потрібних лексичних одиниць у побудові мовних зв'язків. Доречно зауважено, що, опановуючи мови, люди носять із собою словники, а не підручники з граматики. Важливим показником рівня іншомовної комунікативної компетенції є володіння лексикою, оскільки якісно сформовані лексичні навички – одна з умов успішного спілкування іноземною мовою.

Проблема навчання лексичного аспекту завжди привертала увагу вчених (Б.В. Беляєв, І.А. Зимня, А.А. Леонтьєв, В.А. Бухбіндер, Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез, П.Б. Гурвич, В.С. Коростильов, Б.А. Лапідус, Н.В. Ніколаєнко, Е.И. Пассов, А.Н. Шапов, С.Ф. Шатілов, В. Laufer, P. Nation, J. Nattinger, N. Schmitt, W.Waring та інші). Огляд науково-методичних джерел із проблеми формування іншомовної лексичної компетенції (І.М. Берман, В.А. Бухбіндер, В.С. Коростильов, С.Ф. Шатілов, Ю.В. Гнаткевич, Ю.І. Пассов, Г.О. Китайгородська, О.Б. Тарнопольський, Е.В. Мірошніченко, І.В. Баценко, В.Д. Борщовецька та ін.) показує, що це питання займає провідне місце у методичній науці. Як вітчизняна, так і зарубіжна методика визнає лексичну компетенцію базовою.

За останні два десятиліття у методиці викладання іноземних мов більш помітною стала тенденція визнання першочергового значення лексики як засобу комунікації та ролі об'єму словникового запасу для формування комунікативної компетенції. Це обумовлює актуальність вирішення проблеми ефективного розвитку лексичної компетенції при викладанні ІМ та дозволяє нам визначити завдання формування лексичної компетенції пріоритетною.

З огляду на актуальність проблематики метою даної публікації є проведення короткого аналізу ролі й місця деяких підходів до формування лексичної компетенції, розкриття причини її низького рівня сформованості при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови.

Лексична компетенція є складовою лінгвістичної і представляє собою знання словникового складу мови, що включає лексичні та граматичні засоби, можливості їх застосування в мовленні [8, 110]. Вона визначається у Загальноєвропейських Рекомендаціях із мовної освіти як «знання і здатність використовувати мовний словниковий запас» [1, 110], тобто практична змога застосовувати набутий багаж знань у спілкуванні та робочих процесах. Порушення лексико-семантичної норми призводять до змістових помилок, що робить мовлення комунікативно неповноцінним або взагалі незрозумілим.

Спираючись на основні вимоги та положення компетентісного підходу, ми підтримуємо думку Ятасової С.В.[3, 56], що характеризує навчальну лексичну компетенцію як інтегровану особистісну освіту, як єдність когнітивної (лексичні знання і знання про самостійну діяльність для засвоєння іноземної лексики) та практичної (лексичні навички в сукупності з уміннями та досвідом самостійної діяльності засвоєння іноземних лексичних одиниць) готовності та здатності до самостійного оволодіння іноземною лексикою, а також розвиток пізнавальної самостійності.

Аналіз підходів у питаннях структури лексичної компетенції виявив, що вона охоплює наступні компоненти: мотиваційний, когнітивний, операційний [3, 16]. Мотиваційний компонент уміщає складну взаємодію потреб, мотивів і цілей навчальної діяльності, спрямованої на майбутній результат, а тому передбачає усвідомлення студентами важливості вивчення лексики для застосування в майбутній професії.

Когнітивний – включає систему знань і досвід пізнавальної діяльності в сфері іноземної мови, які необхідні для здійснення комунікації з носіями мови та отримання інформації з іноземних джерел. Операційний компонент передбачає здатність адекватно здійснювати рецептивні і продуктивні види мовної діяльності: аудіювання, переклад, усне та письмове мовлення.

Лексична компетенція, сформована на заняттях з англійської мови допоможе майбутнім вчителям іноземної мови у вирішенні багатьох професійних завдань, навчить визначати контекстуальне значення слова, порівнювати об'єм його значень у двох мовах, визначати структуру значення слова, віднаходити специфічно національне в значенні слова [4, 20]. Лексична компетенція – це здатність миттєво викликати з довгострокової пам'яті еталон слова залежно від конкретного мовленнєвого завдання та включати це слово у мовленнєвий ланцюг. Ключова лексична компетенція – здатність використовувати пасивний (рецептивний) словниковий запас у рецептивних видах діяльності (аудіювання, переклад, читання) та активний (репродуктивний) – у продуктивних видах мовленнєвої діяльності (усне та письмове мовлення).

Успішна професійна діяльність учителя іноземної мови передбачає володіння якісно та, не менш важливо, кількісно, об'ємом лексичного матеріалу та вільного послуговування ним у мовленні, тому об'єм лексичного запасу студентів відповідної спеціальності повинен стати предметом особливої уваги в процесі їх підготовки. Отже, перед майбутнім викладачем поставлені серйозні професійні вимоги – набути лексичні знання та вміння використовувати їх у різних видах комунікації.

Міцні основи лексичної компетенції необхідно закладати на початковому етапі навчання, оскільки перший курс є перехідним на шляху опанування професійними знаннями та забезпечує в подальшому можливість успішного засвоєння навчальної програми. Важливо враховувати недостатню кількість годин, відведених на практичний курс, що зумовлює необхідність ранньої спеціалізації та інтенсифікації навчального процесу вже на I курсі.

Лексичний аспект є одним із найскладніших у теорії та практиці навчання іноземної мови. Процес опанування лексичними навичками містить комплекс проблем, пов'язаних із багатоаспектністю слова (його граматичний та власне лексичний статус), багатовимірністю змістових значень слова в словнику, безпосереднім співвідношенням слова з немовною дійсністю. Аналіз практики викладання англійської мови у виші свідчить про досить низький рівень розвитку комунікативної компетенції студентів, особливо на початковому етапі. Спостереження за навчальним процесом дозволяють стверджувати, що саме лексична сторона мови викликає значні труднощі. Викладачі часто зазначають, що «бідність» словникового запасу студентів, їх неспроможність достатньо повно і точно висловлюватися англійською створює проблему невідповідності словникового запасу першокурсників об'єму та змісту їх мовленнєвих потреб.

Насамперед проаналізуємо причини низького рівня лексичної компетенції студентів. Причин недостатнього рівня лексичної компетенції у студентів вишу є досить багато. Однією з них є слабкий рівень психологічної впевненості. Часто спостерігаємо, що в процесі мовлення впевнений в собі студент, відчувши складнощі у висловлюванні, не зупиняється, намагаючись обдумати та віднайти найвдаліше в контексті слово. Він може просто розпочати нове речення, перефразовуючи висловлювання, а потім продовжувати мовлення. У подібній ситуації інший студент зупиниться, потребуючи допомоги чи підказки. Він воліє промовчати, ніж відповідати, або бути задіяним у групових формах роботи. Ще однією причиною є неналежна увага перевірки засвоєння нової лексики та застосування при її вивченні навчальних стратегій. Обмежені можливості актуалізації нових лексичних одиниць на заняттях змушують студентів інтенсивно повторювати лексику лише напередодні різних форм контролю (тестів, іспитів). Відсутність циклічності та спіральності у процесі відтворення пройденого лексичного матеріалу зазвичай провокує нездатність запам'ятовувати нові обсяги слів. Іншою проблемою є небажання студентів формувати та вести власний словник, так як це практикується у школі. Зазвичай вони обмежуються записами на листках, у робочих зошитах, такі «словникові корзинки» не систематизовані, не комплектуються з урахуванням тематичного принципу. Крім того, багатьом студентам притаманна низька навчальна ініціатива, у них нерозвинуте бажання занотовувати невідомі слова, читати додаткову літературу, не передбачену навчальною програмою. Вони не прикладають надмірних зусиль, щоб послуговуватися англійською в позааудиторний час, стимулюючи інтерактивні форми спілкування. Не сприяє формуванню лексичної компетенції надмірна залежність від словника при потребі зрозуміти значення слова. Традиційно такий спосіб є найшвидшим вирішенням проблеми, він не потребує надмірних зусиль, як це буває при застосуванні методу здогадки з контексту. Слід зазначити, що інколи цьому значною мірою сприяють уподобання викладачів. Роль викладача, звичайно, дуже суттєва і у виборі самої лексики, методів її активізації, що значно знижує у студентів рівень самоконтролю в навчальній діяльності, може зменшувати мотивацію та прагнення до самовдосконалення. Ми вважаємо, що часто прийоми навчання лексики у вишах спрямовані на те, щоб засвоювати слова як ізольовані одиниці, а не в їх співвідношенні з іншими словами, тобто як функціональні елементи мови. Це зумовлює погане запам'ятовування слів. Лексичні вправи, які на початковому етапі пропонують роботу з антонімами, синонімами, словобудовою, звукобуквеним аналізом, не завжди призводять до вміння правильно використовувати вивчені слова в мовленні. При своїй малоефективності такі вправи ще й неекономічні стосовно часу. Студентам, особливо на початковому етапі, в процесі мовлення не доводиться активізувати знання, набуті при виконанні цих завдань, скоріше вони гальмують, а не стимулюють їх мовлення. Для вільного володіння словом потрібно вміння втілювати його в мовленнєву модель, співвідносити таку модель із різними ситуаціями. Тому особливої уваги заслуговує процес введення нової лексики. Вивчення слів і словосполучень охоплює опрацювання їх форм, значень і сфер застосування. Якщо такі фактори, як

форма та значення широко висвітлені в методичній літературі, то сфера застосування, як уміння вживати слово в звичному контекстуальному середовищі, є особливо важливою в процесі комунікації, потребує особливої уваги. Уміння добирати правильне слово є настільки важливим, що деякі дослідники виступають за необхідність вводити та закріплювати його не ізольовано, а безпосередньо в мовленні. Таке бачення є реакцією на попередню надмірну увагу вивченню форми та значення слова при відсутності уваги до вивчення слова в потоці мовлення. Ми в навчальній діяльності не заперечуємо важливості знання форми та змісту ізольованого слова, та все ж, готуючи студента до усного мовлення, намагаємося працювати над використанням слів безпосередньо в реченнях. Тому, опрацювавши вимову та перевіrivши значення, акцентуємо на словосполученнях, у яких нове слово входить як доречний компонент, формуючи навички його вживання в мовленні.

Крім поділу лексики на рецептивну та продуктивну, її можна характеризувати за параметрами кількісними (широта) та якісними (глибина) знань. Зазвичай студенти краще володіють рецептивними (скоріше кількісно, ніж якісно) лексичними знаннями. На сьогодні у багатьох дослідженнях щодо домінуючих підходів у вивченні англійської мови пропонується враховувати показник частотності слів. Учені (Nation P., Zimmerman C., Meara P.) виділяють наступні 4 типи: часто вживані слова (2000 яких складають 75-80% більшості текстів); слова загальнонавчальні, що зустрічаються в більшості навчальних текстів; спеціалізована або технічна лексика, що характерна відповідним сферам діяльності (близько 1 000), рідко вживані слова (величезна кількість). Згідно такого поділу пропонується встановити ієрархію вивчення лексики: більшу увагу приділяти першому типу слів і відповідно найменшу – останньому. Допоможе в цьому правильний добір ресурсних джерел, серед яких до традиційних (словники, книги) ми додаємо вебсайти, які подають списки лексичних оптимумів. Рекомендуємо студентам наповнювати свій лексичний багаж читаючи оригінальну наукову та художню літературу, свіжу пресу, слухаючи радіо-, теле-, відеотрансляції, дивлячись фільми. Спонукаємо звертати увагу на будь-який англійськомовний матеріал, який оточує нас в повсякденному житті (реклама, бренди, вивіски, знаки, назви фільмів) та робити його аналіз. Корисною буде робота з різними видами словників (етимологічним, словником неологізмів, сленгу і т.п.).

Такі фактори дозволяють говорити про нагальну необхідність не лише розвивати у студентів іншомовну лексичну компетенцію, яка поєднує когнітивну (лексичні знання) і практичну (лексичні навички) готовність, але і спонукати до самостійного опанування лексики. Продуктивність процесу розвитку лексичної компетенції в ситуації невимушеності засвоєння забезпечується дотриманням таких методичних принципів: а) нерозривна єдність позааудиторної та аудиторної роботи з розширеним об'ємом лексичного матеріалу при домінуванні останньої; б) професіоналізація процесу навчання лексики; в) інтеграція деяких форм соціальних мереж Інтернету в процес розвитку лексичної компетенції.

Отже, лексичний запас безпосередньо впливає на розвиток когнітивного (тезаурсного) рівня студентів – майбутніх вчителів іноземної мови. Лексична компетенція стає мовною основою комунікативної компетенції, тому її можна розглядати в динамічній єдності: лексична компетенція розвивається у процесі комунікативної діяльності індивіда, а комунікативна компетенція вдосконалюється разом зі становленням лексичної, тобто їх розвиток взаємопов'язаний, що повинно бути відображено у застосованій методиці навчання іноземній мові.

Тому для розвитку лексичної компетенції студентів необхідно створити широку систему вагомих умов в організації навчального процесу та навчального матеріалу, які впливатимуть на процеси невимушеного запам'ятовування. До таких умов ми відносимо: високу вмотивованість та активну мовленнєву та розумову активність запропонованих викладачем завдань; включення лексичних одиниць, що вивчаються, у зміст цілі навчальної діяльності студентів, широке застосування системного групування лексичного матеріалу, використання асоціативних зв'язків. Щодо об'єму накопичення лексичного запасу студентам запропоновано складати свої власні «лексичні сітки», тим самим втілюючи ідею ініціативи в розширенні особистого іншомовного лексичного запасу, який формується за своїми інтересами та потребами, а не за вимогою.

Ефективність формування лексичної компетенції майбутніх вчителів іноземної мови значно підвищиться, якщо реалізуються такі педагогічні умови: професійно-комунікативна спрямованість викладання англійської мови; занурення студентів молодших курсів в активну англійськомовну мовленнєву діяльність; забезпечення тематичного принципу засвоєння лексичного матеріалу; єдність аудиторної та позааудиторної діяльності студентів у формуванні лексичної компетенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання // Наук. редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Пыхина Н. В. Педагогические условия формирования лингвистической компетенции на этапе начального иноязычного образования : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01/ Пыхина Наталья Владимировна. – Н. Новгород, 2002. – 235 с.
3. Ятаева Е. В. Учебный глоссарий как средство развития учебной иноязычно-лексической компетенции в профессиональном языковом образовании: дис. ... канд. пед. наук :13.00.08/ Ятаева Евгения Владимировна. – Екатеринбург, 2007. – 297 с.
4. Шапов, А.Н. Лексические навыки устной речи и чтения – основа семантической компетенции обучаемых // ИЯШ. – 2007. – №4. – С.19-21
5. Nation, I.S.P. How large a vocabulary is needed for reading and listening //The Canadian Modern Language Review. – 2006. – 63 (1). – С. 59-82.
6. Schmitt, N. Review article: Instructed second language vocabulary learning // Language Teaching Research. –

2008. – 12(3). – С. 329-363.

7. Schmitt, N., & Zimmerman, C. B. Derivative word forms: What do learners know? // TESOL Quarterly. – 2002. – 36(2). – С. 145–171.
8. The Common European Framework of Reference for Languages [Электронный ресурс] // [Сайт Совета Европы]. URL: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

Резюме. Проанализированы некоторые вопросы формирования лексической компетенции при подготовке будущего учителя иностранного языка. Описаны причины низкого уровня владения лексикой студентами, а также способы его эффективного развития.

Ключевые слова: лексическая компетенция, коммуникативная компетенция, будущий учитель иностранного языка.

The summary. The problem of forming lexical competence of future teacher has been analysed. The reasons of low level of lexical competence among university students and recommendations to develop have been highlighted.

Key words: lexical competence, communicative competence, future teacher of foreign language.

Одержано редакцією 27.02.2012.

УДК: 811. 111' 271

А.С. ДУБРОВА

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК ОПТИМАЛЬНИЙ ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. Розглядається питання комунікативно підходу як оптимального засобу навчання іноземної мови і його практичного застосування, де основна увага приділяється комунікативній комплектації студента.

Ключові слова: комунікативний підхід, принципи комунікативного підходу, професійна підготовка

Комунікативний метод з'явився в Британії, в 60-х роках ХХ століття, коли англійська мова почала ставати мовою міжнародного спілкування. У той час старі, традиційні методики перестали задовольняти іноземців, що вивчають англійську мову. Із виникненням процесів світової інтеграції комунікативний підхід до навчання почали застосовувати у процесі вивчення суспільних, природничих, соціально-економічних дисциплін. Метою стало формування і розвиток комунікативної особистості, здатної до взаємодії.

Розробкою комунікативного напряму вивчення іноземної мови займалися багато наукових колективів і науковців. Значний внесок у розробку комунікативного підходу зробили такі науковці і методисти: Б. В. Беляєв, І. Л. Бім, Г. О. Китайгородська, А. П. Старков, Н. К. Скляренко, Д. Хаймс та багато інших. У принципі, комунікативне є цілісною системною методикою. Скоріше всього він являє собою сукупність прийомів, які допоможуть навчити ефективному спілкуванню в мовному середовищі. Одним з основних його прийомів є імітація ситуацій з реального життя, покликаних стимулювати учнів до активного говоріння. При цьому дуже важливо, щоб теми були животрепетними, пов'язаними із повсякденним життям, проблемами, що займають учнів. На противагу класичним методам, які базуються на повторенні і запам'ятовуванні, згідно з комунікативною методикою, хід заняття залежить від самих учнів – їх відповідей. Це відбувається тому, що спілкування провадиться осмислено. Більшу частину заняття займає розмовна мова. Читання і письмо теж наявні на уроці. Роль викладача полягає в основному, не говорити, а слухати і спрямовувати хід заняття. Головне питання, що постає при комунікативному підході, чи потрібно виправляти помилки в розмовній мові студентів. Одні вважають, що потрібно звертати увагу лише на елементарні помилки, а інші вважають за краще не втручатися взагалі, треті ж наполягають на тому, що вчити потрібно правильній мові.

До чого зобов'язує використання комунікативного методу у навчанні іноземної мови? У чому полягає новизна комунікативного підходу? Відповісти на ці запитання можна, розглянувши принципи комунікативності. Поняття «комунікативність» розглядали багато дослідників (В. Г. Костомаров, О. Б. Тарнопольський, Н. К. Скляренко та інші). О. Б. Тарнопольський в своїх дослідженнях розглядає комунікативність як загальноновизнаний принцип навчання іноземної мови. Він торкається всіх аспектів системи викладання і навчання: формулювання цілей, відбору змісту, методу, безпосередньої практики організації навчального процесу [4, 10].

Майже всі вчені одностайні в думці, що принципами комунікативності є: 1) ситуативність, 2) мовленнєво-мислиннєва діяльність, 3) новизна, 4) функціональність, 5) індивідуалізація, 6) діалог культур (Ю. І. Пасов, В. М. Плахотник, В. Г. Редько, Н. К. Скляренко).

Дотримання цих принципів у навчальному процесі надають можливість побудувати такий процес навчання, коли з'явиться можливість розвинути всі види мовленнєвої діяльності як засобу спілкування. Щоб краще зрозуміти сутність досліджуваних принципів, вважаємо за доцільне їх проаналізувати.

Провідним є принцип ситуативності. Він вказує на необхідність організації навчання у природних для спілкування умовах [4, 25].

Цей принцип реалізується у створенні і використанні ситуацій реального спілкування. Ситуація є «універсальною формою функціонування процесу навчання та є способом мовленнєвої діяльності, головною умовою формування навичок і розвитку мовленнєвих умінь» [3, с. 74] (Мастерство и личность).

ЗМІСТ

<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Специфіка трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка	3
<i>Романюк С.К., Ковальчук Т.Г.</i> Невербальні компоненти в рекламному дискурсі	9
<i>Вакулінська Л.М.</i> Структурно-семантична характеристика антонімічних пар у біблійних німецькомовних текстах	12
<i>Мороз Л.В., Мороз Л.М.</i> Фенотип суб'єкта і об'єкта історії як чинник жанротворення	14
<i>Мороз Л.В., Данілова Н.Р., Трофімчук В.М.</i> Характерні особливості функціонування джестової традиції XVI століття	17
<i>Денисюк Л.В., Ковалюк В.В.</i> Про структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	19
<i>Мороз Л.В., Мельничук Л.В.</i> „Гамлет” В.Шекспіра як філософська трагедія	22
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Англійський офіційно-діловий стиль мовлення: лінгвостилістична специфіка	26
<i>Косолапов В.И.</i> О статусе блендинга (телескопии) в современном английском языке (обзор литературы)	30
<i>Калініченко М.М.</i> Білий Кит у чорних шатах мультикультуралізму	35
<i>Попович Р.Г.</i> Структура номінативно-варіантної термінопарадигми (на матеріалі іспанської термінології водного господарства)	38
<i>Мороз Л.В., Кушнір Н.В.</i> Характерні особливості жанрової сутності класичної новелістичної моделі (на матеріалі творчості Б.Річа)	42
<i>Вовчук Н.І., Мороз Л.М.</i> Казка як жанр літературної прози	46
<i>Касаткіна О.В.</i> Мовностилістичні особливості використання сленгу в газетно-публіцистичному дискурсі	47
<i>Козицька О.А., Давнюк С.В.</i> Семантична структура складних багатокомпонентних речень	50
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Деякі дидактико-методичні аспекти навчання читання іншомовних текстів за спеціальністю	54
<i>Курята Ю.В.</i> Творчі завдання в контексті навчання англійської мови у вищому навчальному закладі	57
<i>Корженевська О.В.</i> Використання лінгвокраїнознавчого аспекту в процесі викладання іноземних мов у старшій школі	59
<i>Олесюк Л.В., Бойко Н.Г.</i> Культурологічно орієнтовані методики вивчення іноземних мов	64
<i>Черуха В.В., Черуха Н.В.</i> Негативний вплив міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови	68
<i>Кочубей О.С.</i> Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів	70
<i>Ветрова І.М.</i> Проблема формування лексичної компетенції при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови	74
<i>Дуброва А.С.</i> Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови	77
<i>Верьовкіна О.Є., Гонтар В.Є.</i> English borrowings into modern Ukrainian	78
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Антономастичні власні імена як експресивні засоби мови	82
<i>Мезін В.Г.</i> Role of modern English drama in teaching contemporary English	84
<i>Михальчук Н.О.</i> The narrative structure and the specific functions of language means and syntactical stylistic devices in the novel “Bleak House”	88
<i>Верьовкіна О.Є.</i> The translation peculiarities of English paremiological units into Ukrainian	96
<i>Фрідріх А.В.</i> Словотвірні та структурні характеристики англійської юридичної термінології	99
<i>Павловська Л.О.</i> Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань	107
<i>Відомості про авторів</i>	111

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Відповідальний редактор збірника Архангельська А.М.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Петрівський Я.Б.
Технічний редактор Горішна І.Г.
Комп'ютерна верстка Кречмаровський В.Л.

Підписано до друку 27.04.2012 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 14,9. Обл. вид. арк. 29,1. Замовлення № 129/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43   Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних
дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського
державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.**

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.20